

Aleš Lamr & Jan Steklík / Potštejn 1974-1980

Osobní přátelství, vzájemný zájem o práci toho druhého a stejně tak i faktická fyzická blízkost místních letních pobytů (Lamr - Potštejn, Steklík - Ústí nad Orlicí), jejich častá vzájemná setkání, vytvořily podmínky pro vznik společných realizací. V jednom jsou si oba blízcí, totiž v chápání umění jako hry (i když jejich pojetí je nutně odlišné) i ve schopnosti reagovat na podněty práce někoho jiného a domýšlet je do své vlastní sféry. Tak se z pracovních setkání, návštěv a výletů do Potštejna postupně formovala možná podoba společně podnikaných a někdy i společně koncipovaných akcí - míra účasti obou partnerů je u jednotlivých z nich různá, ale jsou spjaty nejen místně, ale i vzájemným ovlivňováním a podněcováním obou protagonistů. Jestliže v roce 1980 akce skončily, je to následek stejně přirozené změny - Aleš Lamr se na konci toho roku přestěhoval na jiné působiště. Tak se soubor potštejnských akcí uzavřel.

V průběhu šesti let (přesněji šesti lét) vyzkoušeli oba přátelé řadu možností, které jim potštejnské prostředí skýtalo - a dlužno říci, že zde oba obohatili svou tvorbu o řadu dalších možností i že zde došlo na realizaci řady akcí, které by jinak zůstaly jen v podobě projektů. Jejich tvorba se zde sblížila i přiblížila víc, než je tomu obvyklé. I proto je dělení autorství pouze pomocné, protože je třeba k němu připočíst inspirující prostředí, ale také dialogy mezi sebou i dalšími návštěvníky.

Jiří Valoch, Lamr&Steklík: Potštejn 1974-1980, katalog výstavy, Praha 1985

*Dopředstavovánka oběda - plněná paprika s rýží, 1979
Aleš Lamr / Jan Steklík
Foto Jiří Erml
Potštejn*

*Výstava v Anenském údolí, 1974
Aleš Lamr / Jan Steklík
Foto Jiří Erml
Potštejn*

*Geometrie na vodě (malá), 1975
Aleš Lamr / Jan Steklík
Foto Jiří Erml / Milan Mareš
Potštejn*

Materiály k výstavě laskavě poskytli a výstavu podpořili paní Andrea Benešová, pan Aleš Lamr, pan Eduard Kaplan, pan Jaroslav Richta a pan Miloš Šejn. Materiály poskytly Uměleckoprůmyslové museum v Praze, Dům umění města Brna a Moravská galerie v Brně.

Vernisáž 26. 4. 2019 v 17 h

Výstavu uvede kurátor Orlické galerie PhDr. Karel Jaroš

V hudebním programu vystoupí Okteto F. I. Tůmy, Kostelec nad Orlicí

Logo Orlické galerie a písmo © Iveta Hostašová

Orlická galerie

Muzeum a galerie Orlických hor
v Rychnově nad Kněžnou

*II. patro Kdožvratského zámku
v Rychnově nad Kněžnou*

26. 4. - 16. 6. 2019

*Noc a den s králikem a slepicí, 1979
Milan Langer / Ladislav Plíva / Mojmír Pukl /
Alena M. / Milan Hugo Forman
Foto Zdeněk Merta / Lhota u Dobrušky
Původní foto ve sbírce Uměleckoprůmyslového musea v Praze*

otevřeno

duben, květen, říjen denně mimo pondělí

červen, červenec, srpen, září denně

9-12 a 12,30-17 h

tel. +420 494 534 015

e-mail: galerie@moh.cz

<https://www.facebook.com/orlicka.galerie>

www.moh.cz

UMĚNÍ AKCE

Rané projevy akčního umění
ve východních Čechách

*Smutek bílého sněhu, 1969
Jan Steklík / Josef Kroutvor
V okolí Ústí nad Orlicí
Původní foto ve sbírce
Moravské galerie v Brně*

*Bílý kruh v trávě, 1970
Jan Steklík
V okolí Ústí nad Orlicí
Původní foto ve sbírce
Moravské galerie v Brně*

*Ošetřování stromů, 1970
Jan Steklík / Rudolf Němec
V okolí Ústí nad Orlicí
Původní foto ve sbírce
Moravské galerie v Brně*

Jan Steklík & hosté / Ústí nad Orlicí

... Osobitou pozornost si zaslouží Steklíkovy projekty a akce, jimiž na začátku 70. let zabrousil do oblastí happeningů a land artu (Letiště pro mraky, Inventura Řípu, Ošetřování jezera a Ošetřování stromů). Konceptuální a performativní přístupy se v nich snoubí s ekologicko-environmentalistickým povědomím, které se částečně projevilo již v jeho kresbách. Z ateliéru a hospody se přesunul do pleneru, nikoli však s úmyslem reprezentovat přírodní struktury a procesy nebo v něm inscenovat či instalovat vlastní artefakty, ale proto, aby zde realizoval různé kolaborativní akce. V nich na jedné straně zůstal věrný „křížovníkové“ strategii odlehčit absurdní sociální realitu laskavou humornou parafrází a na druhé nenásilným způsobem upozorňoval na nutnost přehodnotit vztah společnosti k přírodě i k vlastní historii. Steklíkův vztah k přírodě nebyl mimetický ani estetický, nehodlal napodobovat či stylizovaně estetizovat rozmanité manifestace přírodních fenoménů. Spíše je využíval coby impulzy pro odlehčený konceptuální apel, aby nás přiměl uvědomit si, že odvěká koexistence lidské a přírodní skutečnosti není stav věčný a že stále více závisí na naší ochotě přistupovat k přírodě ohleduplněji, než jsme toho zatím schopni.

Z textu Jozefa Cserese Jan Steklík in Memoriam, www.kulturni-noviny.cz

Milan Langer / Brandýs nad Orlicí, Hradec Králové

... PIML Activity byl původní koncept Pavla Imricha a Milana Langera a týkal se nejen land-artových realizací, ale zasahoval do mnohých dalších oblastí a to nejen výtvarných. Vliv Jana Steklíka byl nepochybně veledůležitý, jak pro častý a bezprostřední kontakt s ním, tak také pro postavení, které už tehdy v českém i mezinárodním prostředí konceptu Steklík zaujal. Byli zde však nepochybně i jiní. Zřejmě existovaly kontakty na Knížákův Actual. Vzpomínám si na pozoruhodné promítání *Kamenného obřadu*, pro jehož projekci byla zapůjčena promítačka a vyvečena do podkrovní komůrky jedné ústecké textilácké chalupy. ... Vždy důležitým pramenem byl také Imrichův brněnský spolužák na dějinách umění Petr Oszlý,

kteřý se několikrát v Ústí za Pavlem stavil. A není možno vynechat ani Andy Warhola a jeho Fabriku, s nimiž se Milan jako reklamní výtvarník identifikoval profesně i výtvarně.

Vzpomínám si na PIML brýle, jimiž mi bylo dovoleno pohledět na tento svět. Vzpomínám na dobu podepisování. Objekt, text, cokoli bylo možno vymout z aktuální situace a signováním včlenit do sféry umění. Artefaktem se mohl stát pískovcový patník u cesty, stejně jako jakýkoliv text. Imrichovi se zalíbil jakýsi návod do té míry, že jej podepsal a tím z něj učinil báseň. Z land-artových projektů bylo asi nejstarší číslování dlažebních kostek na vysokomýtském náměstí v roce 1969. Nerealizován zůstal projekt Žlutého Lanšperka. Z jiných events zejména haptická báseň svou nenáročností vyhovovala hospodskému prostředí. Návštěvník mohl při odchodu z hospody nahmatat v kapse své bundy nebo kabátu hladký oblázek nebo také, což byla asi emočně nejsilnější varianta, nataženou myš pastičku.

Z nepublikovaného textu Karla Jaroše, leden 2019

Miloš Šejn / Jičín

Já, pokud to jen trochu šlo, jsem dělal věci, které jsem neuměl. Takže já se pořád pohybuju - a v to doufám - na hraně objevování něčeho, co neumím. Pak jsem nejspokojenější. ...

Během sedmdesátých let jsem hodně chodil do Prachovských skal a prolézal štěrbiny, bylo tam hodně takových kontaktních věcí, dneska by se řeklo performancí, a já jsem si díky tomu prodíráni se krajinou čím dál víc uvědomoval potenci tělové práce. ... (O bloudění) Je to prezentace tělové přítomnosti v krajině jako umělecké formy. Z tohoto hlediska by se dalo říci, že chůze pro mne v tomto okamžiku byla mým vlastním uměleckým vyjádřením. Vedlejším produktem tohoto procesu byla fotografická dokumentace. Samotné uvědomění si možnosti chápat uměleckou práci takto oproštěně, bylo velmi osvobozující od nánosů historie výtvarného jazyka a umožňovalo mi přímé propojení s okolím.

Úryvky z rozhovoru Miloše Šejna s Vladimírem Drápačem z 3. října 2015

*Landscape Painting, 1970
Milan Langer / Ladislav Pliva
Foto Jaroslav Richta
Brandýs nad Orlicí
Archiv A. Benešové*

*Vypalování trávy, 1973
Milan Langer / Ladislav Pliva
Foto Eduard Kaplan
Brandýs nad Orlicí
Archiv E. Kaplana*

*Špatné počasí přijde, jako to dobré, 1977
Milan Langer / Ladislav Pliva / Jaroslav Richta
Foto Zdeněk Merta
Hradec Králové
Archiv A. Benešové*

*Ikarův pád, 1979
Milan Langer / Ladislav Pliva / Mojmir Pukl / Alena M. / Milan Hugo Forman
Foto Zdeněk Merta
Lhota u Dobrušky
Původní foto ve sbírce
Uměleckoprůmyslového musea v Praze*

*Uchopené listy, 1960-1961
Vyrazil jsem do sněhem pokryté krajiny za Jičínem a při hraně lesa ve stráni návrší Šibeníku jsem na chvíli pravou rukou uchopil několik suchých listů dubu. Pak jsem je přitiskl těsně k objektivu speciálně upraveného fotoaparátu a dvakrát jsem stiskl spoušť. Diptych, foto Miloš Šejn
Archiv autora
Okolí Jičína*

*Dotkl jsem se trávy a byl jsem vším, cítil jsem všechno, slyšel jsem všechno... 1967
Náhodně zaznamenaný snímek. Foto Miloš Šejn
Archiv autora
Okolí Jičína*

*Bdělé snění, 1969
Lehl jsem si do spadaneho listí třešně tvář k zemi a na chvíli usnul, nevím na jak dlouho, možná... Foto Miroslav Filsak
Archiv autora
Okolí Jičína*

*Chůze, 1970
Ze série chodeckých plastik, provedených jako studie k nerealizovanému filmu na úpatí kopce Zebína - spolupráce Jan K. Čelíš
Foto Miloš Šejn
Archiv autora
Zebín*